

วิบากกรรม

The Retribution

ศุริวัฒน์ ตาโธสง *

บทคัดย่อ

ศิลปะนิพนธ์เรื่องวิบากกรรม ผู้จัดทำมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างสรรค์งานศิลปะประเภท ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา โดยใช้กระบวนการทางเครื่องปั้นดินเผาเป็นสื่อ ในการเสนอและแสดง แนวคิด ความรู้สึก สะท้อนเรื่องราวความเชื่อของคนไทยในศาสนาพุทธ เพื่อเป็นกุศโลบายในการเตือนสติ ให้อยู่บนรากฐานของศีลธรรมในการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ให้ได้ความรู้ถึงผลของการกระทำ เนื่องจากสังคมในปัจจุบันเริ่มมีการเสื่อมถอยออกไป ดังนั้นข้าพเจ้าจึงถ่ายทอดผลงานทางศิลปะออกมาตาม แนวคิดสร้างสรรค์ของข้าพเจ้า

แนวความคิดของข้าพเจ้าคือ การนำเอาความเชื่อของคนในสังคม ในเรื่องของบาป บุญ และ ผลกรรม นำมาแสดงออกเป็นผลงานทางศิลปะ เพื่อเป็นสื่อให้คนในสังคมได้รับรู้ถึงผลของการกระทำที่ได้ ทำในอดีตชาติ โดยนำเสนอออกมาในรูปแบบของเปรต ที่มีลักษณะรูปร่าง น่าเกลียด น่ากลัว บิดเบี้ยว ที่แสดงถึงความทุกข์ทรมาน เนื่องจากผลกรรมและวิบากกรรมของตนในอดีตชาติ

เอกสารฉบับนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล แนวความคิดการพัฒนา รูปแบบ ขั้นตอนการทำงาน ปัญหาและการแก้ไข รวมถึงผลงานสำเร็จ

คำสำคัญ : วิบาก หมายถึง ผลกรรม, ผลที่เกิดจากกรรมที่ทำไว้ก่อน ไม่ว่าจะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่ว ล้วนมีวิบากคือผลทั้งสิ้น โดยกรรมดีมีวิบากเป็นสุข กรรมชั่วมีวิบากเป็นทุกข์ ใช้ซ้ำกันเป็น **ผลวิบาก หรือ วิบาก ผล กรรม** หมายถึง การกระทำ, ผลของการกระทำ

Abstract

I would like to create the ceramics sculpture which will show the belief of Buddhist society in Thailand, so call to mind, in daily life. They believe that after someone make sins, they will be punished by the Buddha.

I would like to show the Thai belief in retribution by presenting the punishment in many ways by my imagination.

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา เครื่องเคลือบดินเผา สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมี ผศ. สมุพร กาสรสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

In this report, you can find the details about working such as : how to collect the informations, the ideas of deveioping forms , the method of working , how to solve the problems and the final product.

Key Word (s) : ผีเปรต, กรรม

บทนำ

ในสมัยก่อนคนไทยมีความเชื่อเรื่องวิญญาณ ผีสงฆ์ นางไม้ และมีวิญญาณผีต่างๆมากมายในโลกกับความเชื่อและบอกเล่าต่อกันในนามของ เปรต เป็นผีตามความเชื่อไทย มีรูปร่างสูงโง่งเท่าต้นตาล ผมหยาวยาว คอยาว ผอมโซ ตัวดำ ท้องโต มือเท้าใบตาล แต่มีปากเท่ารูเข็ม และเปรตอาจมีเสียงร้องโหยหวนเนื่องจากจะหิวอยู่ตลอดเวลาเนื่องจากกินอะไรไม่ได้ จึงขอมาขอส่วนบุญในงานบุญต่างๆ ซึ่งเมื่อสะสมบุญได้แล้วเกิดใหม่ชาติหน้าจะได้ไม่ต้องทุกข์ทรมานอย่างที่เป็นอยู่เปรตดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยส่วนบุญที่มีผู้ทำอุทิศให้ หากไม่มีส่วนบุญที่มีผู้อุทิศให้ก็มักจะกินขี้มูก ขี้หู เลือด น้ำหนอง ปัสสาวะ อุจจาระ ฯลฯ ของตนเองเป็นอาหาร โบราณมีความเชื่อที่ว่า ถ้าใครทำร้ายจิตใจผู้อื่นมากเท่าไร ก็จะมีโอกาสไปเกิดเป็นผีเปรตในชาติหน้ามากขึ้นเท่านั้นและผีเปรตเป็นผีที่คนรู้จักกันดีกว่าลักษณะท่าทางจากผู้ที่ถูกกล่าวต่อกันกันมาว่าเป็นผีที่ขอส่วนบุญ ส่วนกุศลหรือทำความผิด ความชั่ว ความเลว ท่าทางลักษณะรูปร่างของผีเปรตแสดงออกมาจากผลกรรมที่ทำในชาติปางก่อนและเปรตจะมีหลายจำพวก เช่น จำพวก **เปรตทำแท้ง** ผลกรรมทนต์ทุกข์ทรมานกับการแท้งลูกอยู่ตลอดเวลาเมื่อหิวก็กินลูกตัวเองเป็นอาหาร **เปรตโสเภณี** ผลกรรมทนต์ทุกข์ทรมานหิวโหยรูปร่างเหิมน้ำ ผิวนางเป็นแผลเน่าอวัยวะเพศเน่ามีหนามแหลมทิ่มแทง **เปรตพระทำผิดวินัย** ผลกรรมทนต์ทุกข์ทรมานถูกไฟเผาตามร่างกาย มีอิกปากเหล็กไล่จิกกินตามแผลไฟไหม้ **เปรตมือเท้าใหญ่** ชาติก่อนกระทำความผิดโดยการตบตีหรือทำร้ายพ่อแม่และผู้มีพระคุณ เมื่อตายไปก็ไปเป็นเปรตทนต์ทุกข์ทรมานหิวโหยมือเท้าใหญ่เท่าใบตาลปากเท่ารูเข็ม **เปรตไม่มีหัว** ชาติก่อนกระทำความผิดโดยการฆ่าคนหรือสัตว์ เมื่อตายไปก็ไปเป็นเปรตที่ทนต์ทุกข์ทรมานหิวโหยกับการไม่มีหัวถูกตัดหัว ขาและแขนหรืออวัยวะเป็นอยู่อย่างนี้สิ้นกาลนาน

จากเหตุผลดังกล่าวผู้สร้างสรรค์งานจึงต้องการสร้างสรรค์งานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาตามแนวคิดเรื่องของเปรต เพื่อจะสื่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก แสดงภาพลักษณ์ของเปรตที่ทนต์ทุกข์ทรมานกับผลกรรมและสอดคล้องกับเรื่องราวสังคมไทยปัจจุบันโดยผ่านความเชื่อเรื่อง “เปรต” ซึ่งเป็นกุศโลบายที่ใช้เตือนสติให้มนุษย์มีการเกรงกลัวต่อผลกรรมและสร้างจิตสำนึกให้ตั้งอยู่บนรากฐานของศีลธรรม

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเปรตเพื่อใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา

2. เพื่อศึกษาและสร้างสรรค์งานศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาเพื่อแสดงออกถึงความทนทุกข์ทรมานกับเปรตทั้งลูก เปรตไม่มีหัว เปรตโสเภณี เปรตพระ และเปรตมือเท้าเท่าใบตาลตามผลกระทบที่กระทำผิดและสร้างสรรค์ผลงานตามความเชื่อและจินตนาการส่วนตนเพื่อให้เข้าตามยุคสมัยปัจจุบันของสังคมไทย

วิธีการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวข้องกับวิจัย

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับเปรตตามผลกระทบ

- เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเปรต
- เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำแท้ง การฆ่าสัตว์หรือคน การขายบริการทางเพศ การทำผิดวินัยสงฆ์ และการตบตีพ่อแม่หรือผู้มีพระคุณ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะประติมากรรม

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องเคลือบดินเผา

- ลักษณะเนื้อดินพื้นบ้าน
- เทคนิคการเผา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบและสร้างสรรค์

2.1 คุณค่าการแสดงออกทางแนวความคิดและความรู้สึกในการสร้างสรรค์

2.2 คุณค่าการแสดงออกของเนื้อดิน สีดิน รูปทรง เทคนิคการเผารมควัน และเทคนิคทางด้านศิลปะเครื่องปั้นดินเผาและทางด้านอื่นๆ

3. การสร้างสรรค์ผลงาน

3.1 การออกแบบภาพร่าง 2 มิติและ 3 มิติ

3.2 การขึ้นรูปด้วยมือจากวิธีการกด

3.3 การเผาตีผลงาน ที่อุณหภูมิประมาณ 800-900 องศาเซลเซียส ที่บรรยากาศ Reduction วิธีเผากลางแจ้งด้วยฟืน

3.4 การเผารมควันผลงาน

-การเผาด้วยฟืนและรมควันด้วยฟางข้าวเป็นการเผาที่ทำให้ชิ้นงานมีความแข็งแรงขึ้น ทนต่อแรงกระแทกเสียดสี เเผาที่อุณหภูมิประมาณ 800-900 องศาเซลเซียส ทำให้เกิดเขม่าสีดำและสีเทาเกิดจากการเผารมควันฟางข้าว ในการเผารมควันหรือการเผาสุ่มด้วยฟางข้าวอุณหภูมิที่เกิดขึ้นจะเปลี่ยนแปลงระหว่างต่ำและสูงอย่างรวดเร็ว จึงอาจทำให้ชิ้นงานมีการแตกร้าวได้ง่าย จึงแก้ปัญหาเรื่องนี้ด้วยการกั้นหรือก่ออิฐคล้ายเตาเผาเพื่อไม่ให้อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงได้เร็ว และมีการควบคุมส่วนผสมของเนื้อดินโดยการใส่ดินเชื้อ(ดินที่ผ่านการเผาที่อุณหภูมิประมาณ 900 องศาเซลเซียส มาบดให้ละเอียด) และขี้เถ้ากลบมาผสมที่เนื้อดินปั้นโดยอัตราส่วน ดินพื้นบ้านด่านเกวียน 70% ดินเชื้อ 20% และขี้เถ้ากลบ 10% เพื่อให้ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิที่เกิดขึ้นระหว่างการเผา

3.5 การตกแต่งชิ้นงานโดยนำส่วนประกอบขึ้นต่างๆ มาจัดวางตกแต่งด้วยเชือกและติดผมบริเวณศีรษะของตัวเปรตและตัวอิกาเกาะจิกกินบริเวณตัวเปรตต่างๆ

3.6 การศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการต่างๆ และแก้ไข การศึกษาด้วยวิธีการทดลอง การสังเกต การจดบันทึกทุกกระบวนการที่สร้างสรรค์ผลงาน

4. การสรุปผลการศึกษา และการอภิปรายผล ประมวลผลข้อมูลที่ศึกษาตามขั้นตอนทั้งหมด เพื่อรวบรวมข้อมูลจัดทำเอกสารประกอบโครงการวิจัยสำหรับนำเสนอ และเผยแพร่

ผล/สรุปผลการวิจัย

การสร้างสรรค์ออกแบบผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา 2 ชุด 2 รูปแบบ แต่ละชุดประกอบไปด้วย

ชุดที่ 1 เปรตพระ 1 ชิ้น เปรตทำแท้ง 1 ชิ้น เปรตโสเภณี 1 ชิ้น เปรตไม่มีหัว 1 ชิ้น และเปรตมือเท้าใหญ่เท้าใบตาล 1 ชิ้น

ชุดที่ 2 เปรตไม่มีหัวเปรตมือเท้าใหญ่ 1 ชิ้นและเปรตผสม 3 ชิ้น

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ออกแบบผลงานศิลปะเครื่องปั้นดินเผา ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเปรต แต่ละประเภทเพื่อนำมาวิเคราะห์รูปแบบ สรุปแนวความคิดเพื่อทำการร่างรูปแบบผลงาน 2 มิติและสร้างสรรค์ผลงานรูปแบบ 3 มิติ คัดเลือกรูปแบบผลงานที่สมบูรณ์เหมาะสมเพื่อสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาผลงานจริง การสร้างสรรค์ผลงานใช้เนื้อดินพื้นบ้านด่านเกวียนเผาในบรรยากาศ Reduction อุณหภูมิที่ 900 องศาเซลเซียสโดยประมาณ หลังจากนั้นมีการเผารมควันฟางข้าว ตกแต่งและประกอบชิ้นงานเข้าด้วยกัน

ผลการดำเนินงานสร้างสรรค์ตามรูปแบบของผลกรรมของเปรตแต่ละประเภท โดยสีของผลงานมีสีส้มน้ำตาลแดงของดินพื้นบ้านด่านเกวียน สีขาวของดินขาวลำปางเกิดจากการทาน้ำดินขาวและสีดำเทาเกิดจากการเผารมควันเขม่าฟางข้าว

อภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการการดำเนินงานต่างๆจากวัตถุดิบที่เป็นดินพื้นบ้านด่านเกวียน เนื้อดินมีการหดตัวมากทำให้การสร้างสรรค์ผลงานมีการแตกร้าวได้ง่าย จึงควบคุมการหดตัวแต่ละส่วนของชิ้นงาน โดยการควบคุมการขึ้นรูปของชิ้นงานด้วยวิธีการปล่อยให้ดินเริ่มมีการแข็งตัวแต่ละส่วน จากนั้นค่อยขึ้นรูปชิ้นงานต่อเพื่อลดการแตกร้าวจากการหดตัวที่ไม่เท่ากันของเนื้อดิน

ด้านรูปทรงของการสร้างสรรค์ผลงานมีรูปทรงมาจากผีเปรตรูปทรงที่มีท่าทางบิดเบี้ยว มีมือเท้าใหญ่ ยืดยาว มีเล็บหนามทิ่มแทงตามร่างกาย มีหน้าตาหัวร้องไห้หวนทรมนทรมาย ปากเท่ารูเข็ม ปากฉีกขาด บิดเบี้ยวและมีรูปร่างผิดเพี้ยนจากมนุษย์เล็กน้อยจากจินตนาการส่วนตัว มีการสร้างสรรค์รูปทรงให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันแต่ยังรักษาความเป็นความเชื่อเรื่องเก่าๆที่บรรพบุรุษเล่าขานสืบต่อกันมาและมีรูปร่างรูปทรง

ที่บ่งบอกลักษณะความเป็นสังคมไทยในปัจจุบัน และรูปร่างรูปทรงและมวลเหมือนมีชีวิต มีอารมณ์ความรู้สึก มีลักษณะโครงสร้างที่เป็น 3มิติสามารถมองเห็นได้ทุกด้าน

ด้านลวดลายและลายเส้นบนพื้นผิวผลงานมีลักษณะลวดลายบิดเป็นเกลียวเหมือนมีการเคลื่อนไหวที่ทนทุกขั้วทรมานอยู่ตลอดเวลา ในเรื่องสีของผลงานมีน้ำหนักสีอ่อนแก่ของระยะสีบนพื้นผิวของผลงานที่ต่างกัน สีขาวเกิดขึ้นบริเวณพื้นผิวที่มีลักษณะอ่อนหรือเบาบาง เช่น บริเวณหน้าท้องหรือผิวหนังที่หลุดลอกออกของร่างกาย สีดำเกิดขึ้นจากการเปรียบเสมือนถูกไฟไหม้สุมเผาบนร่างกายผิวหนังส่วนสีส้มหรือน้ำตาลแดงเหมือนผิวร่างกายมนุษย์ที่ผอมแห้ง อดโซ่ไม่มีน้ำหรือเลือดหล่อเลี้ยงร่างกาย

ข้อเสนอแนะ

รูปทรงผลงานผู้สร้างสรรค์ต้องการให้สูงใหญ่กว่านี้ แต่เนื่องจากกระบวนการสร้างสรรค์ทำได้ยาก เนื่องจากเนื้อที่และขนาดของเตาเผาไม่สามารถรองรับงานที่มีขนาดใหญ่ได้ ขนาดผลงานที่สูง ก็จะมีการเสี่ยงต่อการแตกหักได้ง่าย การเคลื่อนย้ายทำได้ลำบากและอาจจะล้มทับเป็นอันตรายต่อผู้รับชมได้ สีบนพื้นผิวมีน้ำหนักสีอ่อนกว่าที่ต้องการ เนื่องจากการเผาผลงานที่มีขนาดใหญ่และสีดำซึ่งเกิดจากเขม่าไม่สามารถควบคุมให้เกิดขึ้นตามบริเวณที่ต้องการได้

เห็นควรว่าควรจะสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบ บาปกรรมหรือผลกระทบของเปรตทุกชนิด ในรูปแบบต่างๆ โดยไม่จำกัดประเภทหรือแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- พูนศักดิ์ ศักดานุวัฒน์. นรก-สวรรค์และเปรต. กรุงเทพมหานคร: หอสมุดกลาง 09, 2532
- ว. วิสุทธิสารี. เปรต อสุรกาย เดรัจฉาน. กรุงเทพมหานคร: บ้านหนังสือโกสินทร์, 2550
- โหรโยธยา. วิบากกรรมทำแท้ง ลูกมีกรรม แม่มีบาป. ชลบุรี: สำนักพิมพ์มีบุญ, 2551
- รักษมนัญญา. สมเทพโคตรกรรม. อุบลราชธานี: บุญดีสำนักพิมพ์, 2552
- เมธาราช รัตนภาคี. ผีเปรตมีจริง. นนทบุรี: สำนักพิมพ์อุทยานความรู้, 2551
- ชะลูด นิ่มเสมอ. องค์ประกอบของศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2534
- เข็มรัตน์ กองสุข. ประติมากรรมแห่งชีวิต. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, 2549
- อภิชาติ กลัปล่ง. "โครงการศิลปะนิพนธ์เรื่องเปรต". วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2541

ภาพผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา

ภาพที่ 1 เปรตพระ
ขนาด 45x130 เซนติเมตร

ภาพที่ 2 เปรตทำแท้ง
ขนาด 30x170 เซนติเมตร

ภาพที่ 3 เปรตไม่มีหัว
ขนาด 45x35 เซนติเมตร

ภาพที่4เปรตโสเภณี
ขนาด 50x30 เซนติเมตร

ภาพผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา

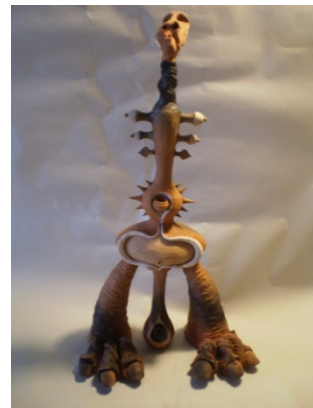
ภาพที่ 5 เปรตมือเท้าใหญ่
ขนาด 60x135 เซนติเมตร

ภาพที่ 6 เปรตผสม
ขนาด 70x180 เซนติเมตร

ภาพที่ 7 เปรตผสม
ขนาด 45x80 เซนติเมตร

ภาพที่ 8 เปรตผสม
ขนาด 75x170 เซนติเมตร